

DONG og privatisering

Allerede lige efter Schlüter-regeringens magtovertagelse i 1982 foreslog afdøde professor, cand. polit. Poul Sveistrup fra Aalborg Universitets Center, at man tog »skraldet« og gennemførte en privatisering af DONG. Det havde imidlertid ikke interesse, og derfor skete der ikke mere.

Næstformanden for ELSAM, Karl Pedersen, udtalte den 20. november 1989, at såfremt DONGs gæld kunne nulstilles, ville elværkerne gerne overtage DONG og forpligte sig til at drive selskabet videre.

Formanden for Danske Elværkers Forening, Jacob L. Hansen, udtaler den 16. december 1989, at ville staten overtage gælden i DONG, så var ELSAM og ELKRAFT villige til at overtage DONG's andel af naturgasnettet og drive det videre.

I oktober 1990 kunne f.eks. Jyllands-Posten oplyse, at der blev forhandlet mellem Energiministeriet og DONG om en privatisering af DONG. Salget skulle ske, så snart økonomien i DONG var i orden. Der blev gættet på et tidspunkt omkring 1993. Det oplystes, at det ikke var umuligt at finde interesserede investorer. Således ejede f.eks. olieselskabet Shell aktier i en række europæiske naturgasselskaber. Erfaringer fra privatisering af statslige gasselskaber i Europa viser, at private investorer er interesserede i at købe aktier.

Den 23. august 1991 skrev dagbladet Information, at nu skulle DONG privatiseres. Energiministeren oplyste i den anledning, at naturgasprojektet fortsat var helt afhængigt af de indirekte statssubsidier, og at en privatisering derfor ikke var lige om hjørnet.

I Søndagsavisen for 30. december 1990 udtalte Flemming Kofod-Svendsen (Krf): »Jeg ønsker nogle smidigere forretningsgange for DONG, akkurat som med Københavns Lufthavn. Ved en privatisering slipper man simpelt hen nogle fornyede kræfter løs«.

I samme avis udtalte Lennart Larson (V): »Privatisering kan kun lade sig gøre i det omfang, man kan sælge gas til den faktiske pris. Forudsætningen for at privatisere DONG og de kommunale gasselskaber er, at omkostningsniveauet er så rimeligt, at de kan konkurrere. Staten må frigøre selskaberne for den enorme gæld«.

EF presser dog meget på, og Danmark har således modtaget en såkaldt »åbningsskrivelse«, hvori det fastslås, at den danske energipolitik monopolisme er uforenelig med realiseringen af EF's indre marked fra den 1. januar 1993. I den anledning skrev Børsen den 29. august, at det måske blev EF-krav, som i den sidste ende vil gennemtvinge en privatisering af DONG.

Dette forslag har bl.a. til formål at tage udviklingen i egen hånd og ikke først konstant komme haltende bagefter med paniske løsninger, når kravene er blevet stillet.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1

Det er vurderingen, at DONG A/S bedst kan sælges som et samlet koncernselskab. Det må så være op til de/den nye ejerkreds at afgøre, hvorvidt man vil fastholde den nuværende struktur og de nuværende datterselskaber i DONG. Er det ikke muligt, lægges der op til, at de enkelte datterselskaber kan sælges enkeltvis eller i portioner, efter hvilke købsmuligheder der byder sig.

Aktierne skal sættes til salg ved frit udbud, således at alle (også udenlandske) investorer har mulighed for at byde på aktierne. Det vil være uden problemer for forslagsstillerne, såfremt der i den forbindelse reserveres en portion aktier til ledelse og medarbejdere i den nuværende DONG-koncern. Eneste begrænsning i kredsen af købere gælder helt eller overvejende offentligt ejede selskaber, herunder også fonde som ATP, LD m.v. Der ønskes fra forslagsstillerens side en ægte privatisering og ikke blot, at et nyt offentligt selskab overtager DONG-koncernen.

Der er taget højde for den situation, at aktierne ikke kan indbringe hele deres pålydende (ca. 2,1 mia. kr.). I givet fald må staten bære det engangstab, der derved opnås. Det vil både på lidt længere og på langt sigt være langt mere fordelagtigt for staten at komme ud af sin eneaktionærposition med et kendt nutidigt tab end at forblive eneaktionær i et foretagende, hvis fremtid i offentligt regi er tvivlsomt.

Ad 2

En ægte fri konkurrencesituation for naturgassen opnås først, når den indirekte subsidiering af gasprojektet med nu næsten 2 mia. kr. om året i form af afgiftsfritagelse ophører.

Derfor må en del af dette forslags vedtagelse være en plan for afviklingen af det urimelige afgiftsspænd mellem naturgas og andre energiformer. Der må ved denne afgiftsudligning tages grundige hensyn til, hvorledes afgiftsstrukturen forventes at blive i det øvrige EF.

Ad 3

Samtlige de monopolrettigheder, DONG og dets forskellige datterselskaber nyder godt af, skal fjernes. Det gælder f.eks. eneretten på gasleverancer til danske kunder, enerettighederne vedrørende aftagning